

Samenvatting

Mensenhandel komt in iedere gemeente voor. Mensenhandel in Nederland is geen incident, maar dagelijkse realiteit voor heel veel slachtoffers. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij het stoppen van mensenhandel. De gemeente is door haar dagelijks contact met de burger de oren en ogen in de samenleving. Denk hierbij aan baliepersoneel en sociale wijkteams, teams die belast zijn met de organisatie van (jeugd)zorg en door taken op het gebied van toezicht en handhaving. Met het beleids- en uitvoeringsplan aanpak mensenhandel Zuid-Limburg met de titel 'Naar een regio zonder uitbuiting' geeft het college invulling aan de ambitie om mensenhandel met permanente inzet en door versterkte samenwerking met ketenpartners te voorkomen. Ambitie daarnaast is zoveel mogelijk slachtoffers van mensenhandel de benodigde zorg en ondersteuning te bieden zodat zij hun leven weer zo goed mogelijk kunnen oppakken. Het college van Burgemeester en Wethouders besluit tot vaststelling van het beleids- en uitvoeringsplan mensenhandel Zuid-Limburg.

Beslispunten

1. Vast te stellen "Beleid aanpak Mensenhandel Gemeenten Zuid-Limburg" (bijlage B1);
2. Vast te stellen "Uitvoeringsplan Mensenhandel Zuid-Limburg 2022-2025" (bijlage B2) waarbij geldt financiële dekking uit het budget DU-VO tot een bedrag van € 94.000 voor het jaar 2023, € 81.500 voor het jaar 2024 en € 81.500 voor het jaar 2025.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 6 december 2022:

Conform.

1. Aanleiding

Mensenhandel komt in iedere gemeente voor. Mensenhandel in Nederland is geen incident, maar dagelijkse realiteit voor heel veel slachtoffers. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij het stoppen van mensenhandel.

De gemeente is door haar dagelijks contact met de burger de oren en ogen in de samenleving waarbij signalen van mensenhandel kunnen worden opgevangen. Denk hierbij aan baliepersoneel en sociale wijkteams, signalering door teams die belast zijn met de organisatie van (jeugd)zorg en door taken op het gebied van toezicht en handhaving waarbij signalen kunnen worden verkregen bij gemeentelijke controles.

Wat is mensenhandel?

Mensenhandel is uitbuiting onder dwang, waarbij de dwang bestaat uit bijvoorbeeld bedreiging, geweld, chantage, misleiding of machtsmisbruik. Slachtoffers zijn niet vrij om over hun eigen leven te beslissen. Ze worden gedwongen om onder vaak mensonterende omstandigheden te werken. Het geldt dat ze verdienen moeten ze afstaan. De drie bekende vormen van mensenhandel zijn seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Bij seksuele uitbuiting gaat het bijvoorbeeld om gedwongen prostitutie. Arbeidsuitbuiting is gedwongen arbeid, bijvoorbeeld in de horeca, tuinbouw of transport. Bij criminele uitbuiting wordt iemand gedwongen tot het plegen van strafbare feiten, zoals werken in een hennepkwekerij of zakkenrollen. Iedereen kan slachtoffer worden van mensenhandel, maar vaak zijn het mensen in een kwetsbare positie.

Omvang mensenhandel

Veel mensenhandel is onzichtbaar. Slachtoffers zoeken vaak geen hulp uit angst of schaamte. Daders worden vaak niet gepakt. Comensha houdt cijfers bij van het aantal slachtoffers die zijn aangemeld door ketenpartners. In 2020 werden landelijk 1013 slachtoffers aangemeld. In Limburg kwamen 47 slachtoffers in beeld. Dit is vermoedelijk het topje van de ijsberg.

Middels het voorliggende beleids- en uitvoeringsplan wordt recht gedaan aan de gemaakte afspraken die gemaakt zijn in het Interbestuurlijk programma (IBP) en zijn de Zuid-Limburgse gemeenten voldoende in staat om de aanpak van mensenhandel nog beter organisatorisch te borgen.

2. Context

Het kader voor de aanpak van mensenhandel is verwoord in de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis 2019-2022. Het voorliggende beleids- en uitvoeringsplan is een verdere verdieping op hetgeen we al doen op basis van deze regiovisie.

In het interbestuurlijk programma (IBP) en in het programma Samen tegen Mensenhandel zijn daarnaast afspraken gemaakt over het invullen van de gemeentelijke rol bij de aanpak van mensenhandel. Op basis van deze afspraken zijn gemeenten verantwoordelijk voor:

1. Het hebben van een duidelijke en geborgde aanpak van mensenhandel in 2022 (beleid);
2. Passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg (wettelijke verplichting WMO);
3. Het creëren van een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren voor slachtoffers van mensenhandel (regisseur van integrale aanpak).
4. Het signaleren van mogelijke mensenhandel.

Door het vaststellen van beleids- en uitvoeringsplan Aanpak mensenhandel Zuid-Limburg wordt hieraan invulling gegeven.

3. Gewenste situatie

Onze ambitie is om met permanente inzet en door versterkte samenwerking met onze ketenpartners mensenhandel te voorkomen en om zoveel mogelijk slachtoffers van mensenhandel de benodigde zorg en ondersteuning te bieden zodat zij hun leven weer zo goed mogelijk kunnen oppakken.

Deze ambitie kan worden opgedeeld in de volgende doelstellingen:

- We willen zo veel mogelijk voorkomen dat mensen (herhaald) slachtoffer en dader worden van mensenhandel;
- We willen dat (mogelijke) slachtoffers eerder en beter in beeld komen en eerder uit de situatie worden gehaald om de benodigde zorg en ondersteuning te ontvangen;
- We willen daders op allerlei manieren frustreren en aanpakken, zowel fiscaal, strafrechtelijk en bestuursrechtelijk, als via het opwerpen van barrières.

In het uitvoeringsplan worden de ambities vertaald in een drietal actielijnen:

Actielijn 1: Eerder en beter in beeld

- Het bevorderen van aandacht voor en bewustwording van het fenomeen mensenhandel en het verbeteren van het signalerend vermogen van de gemeente;
- Het vergroten van de kennis van professionals en burgers m.b.t. (de verschillende vormen van) mensenhandel.

Actielijn 2: Versterken van de samenwerking

- De samenwerking van de gemeente met ketenpartners (in de regio) organiseren, waaronder ook handhaving; (Er wordt een samenwerking georganiseerd in controles op mensenhandel en verschuiving van rol en samenspel tussen de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel en gemeente).

Actielijn 3: Opvang en hulpverlening

- De opvang van en hulpverlening aan slachtoffers regelen.

In het uitvoeringsplan zijn bovenstaande actielijnen verder uitgewerkt in activiteiten. Per activiteit wordt onder andere ingegaan op het beoogd resultaat, de betrokken uitvoeringspartners en de doorlooptijd.

De afgelopen jaren hebben wij al veel stappen gezet om samen met onze ketenpartners mensenhandel te voorkomen en om zoveel mogelijk slachtoffers van mensenhandel de benodigde zorg en ondersteuning te bieden zodat zij hun leven weer zo goed mogelijk kunnen oppakken. We geven met het beleids- en uitvoeringsplan mensenhandel hier een verdere invulling aan. Hierdoor zorgen we voor een duidelijke en geborgde aanpak van mensenhandel in Zuid-Limburg.

In dit collegevoorstel wordt aan u gevraagd om het beleid- en uitvoeringsplan Aanpak mensenhandel Zuid-Limburg met de titel 'Naar een regio zonder uitbuiting' vast te stellen. De commissie Zorg en veiligheid heeft een positief advies uitgebracht om het beleid- en uitvoeringsplan te laten vaststellen door de Zuid-Limburgse colleges.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing

6. Personeel en organisatie

Het merendeel van de activiteiten zijn onderdeel van reguliere werkzaamheden en kunnen worden uitgevoerd door de bestaande capaciteit.

Het volgen van trainingen op het gebied van mensenhandel, bijvoorbeeld op het vergroten van signaleringsvaardigheden, zal naast de reguliere taken op het gebied van mensenhandel, beperkt effect hebben op de bestaande ambtelijke capaciteit van diverse teams, waaronder de teams Openbare Orde en Veiligheid (OOV), Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH), Jeugd, WMO en Burgerzaken.

Daarnaast is er binnen de organisatie een aandachtsfunctionaris mensenhandel benoemd die in de aanpak van mensenhandel een belangrijke rol zal gaan vervullen.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing

8. Financiën

		Omschrijving	I/S	Lasten			Baten		
				'23	'24	'25	'23	'24	'25
College- voorstel	A	Zorgcoördinator mensenhandel	S	45	45	45			
	B	Projectleider	S	20	20	20			
	C	Training/opleiding aandachtsfunctionarissen/ e-learning/training signaleringsvaardigheden	S	25	12.5	12.5			
	D	Campagne 'Open je ogen voor Mensenhandel'	S	4	4	4			
		Totaal			94	81.5	81.5		
Bestaande dekking	A	570681232 Subs Veilig Thuis Volwassenen (GGD)	S	94	81.5	81.5			
		Totaal	S	94	81.5	81.5			
Nieuwe dekking of tekort- melding									
		Totaal							

Collegevoorstel

Bedragen x € 1000

- A. De totale kosten voor het beleids- en uitvoeringsplan mensenhandel bedragen voor centrumgemeente Maastricht ten behoeve van het regiodeel Maastricht Heuvelland/Westelijke Mijnstreek.: € 94.000 voor het jaar 2023, € 81.500 voor het jaar 2024 en € 81.500 voor het jaar 2025
- B. Maastricht is in het kader van mensenhandel centrumgemeente namens de regio Maastricht Heuvelland/Westelijke Mijnstreek en de gemeente Heerlen namens de regio Parkstad.

Beide centrumgemeenten ontvangen in dit kader rijksmiddelen in de vorm van een decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DU VO), waaruit de inzet in het kader van mensenhandel t.b.v. de gehele regio Zuid-Limburg wordt gefinancierd.

De maatregelen die in het uitvoeringsplan worden voorgesteld kunnen uit extra middelen die in de DU VO zijn gestort sedert 2020, worden gefinancierd. Deze middelen zijn mede naar aanleiding van onder meer een lobby van de Zuid-Limburgse gemeenten, aan de DU VO toegevoegd. Regionaal is afgesproken om deze middelen in te zetten voor regionale initiatieven op het gebied van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties, zoals de aanpak mensenhandel. Hierbij is daarnaast afgesproken dat niet bestede middelen terugvloeien naar de regiogemeenten via Veilig Thuis Zuid-Limburg.

De voornoemde extra DU VO-middelen worden momenteel niet volledig ingezet en kunnen worden aangewend ter dekking van deze kosten. De keuze voor het inzetten van de DU VO-middelen ter dekking van de (onderstaande) kosten heeft indirect tot gevolg dat er minder geld wordt uitgekeerd aan de regiogemeenten. Er blijft immers per saldo minder geld over ter verdeling. Door de inzet van regiomiddelen draagt iedere regiogemeente financieel bij, en heeft iedere regiogemeente ook baat bij de inzet van de maatregelen.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing

10. Participatie tot heden

Er is een vertegenwoordiging van Zuid-Limburgse gemeenten en samenwerkingspartners: Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Limburg (RIEC), Veilig Thuis Zuid-Limburg en de Zuid-Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen halverwege 2021 aan de slag gegaan met het beleidsvormingsproces om te komen tot het voorliggende beleidsplan 'Naar een regio zonder uitbuiting'.

Samenwerkingspartners hebben feedback en input kunnen leveren op dit beleidsplan en uitvoeringsplan. Dit om een zo breed mogelijk gedragen integrale aanpak te kunnen realiseren.

Bestuurlijk is het voorliggend beleidsplan en bijbehorend uitvoeringsplan voorgelegd aan de bestuurlijke (advies)commissie Zorg –en Veiligheid. De Commissieleden zijn in de commissievergadering van 3 oktober jl. om advies gevraagd en hebben een positief advies uitgebracht. Alle opmerkingen en tips van de commissie zijn verwerkt in deze collegenota. Daarnaast benadrukten zij het belang van een uniforme basisaanpak in de Zuid-Limburgse gemeenten.

11. Voorstel

1. Vast te stellen “Beleid aanpak Mensenhandel Gemeenten Zuid-Limburg” (bijlage B1);
2. Vast te stellen “Uitvoeringsplan Mensenhandel Zuid-Limburg 2022-2025” (bijlage B2) waarbij geldt financiële dekking uit het budget DU-VO tot een bedrag van € 94.000 voor het jaar 2023, € 81.500 voor het jaar 2024 en € 81.500 voor het jaar 2025.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na vaststelling van dit voorstel wordt stapsgewijs uitvoering gegeven aan de acties die zijn opgenomen in het uitvoeringsplan.

Het uitvoeringsplan en de hierin opgenomen acties worden zowel kwalitatief als kwantitatief geëvalueerd.

Collegievoorstel